



Metsähallitus
kirjaamo@metso.fi

LAUSUNTO

16.5.2024

Dnro 165/2024

Lausuntopyyntö 23.4.2024, Dnro MH 3003/2024

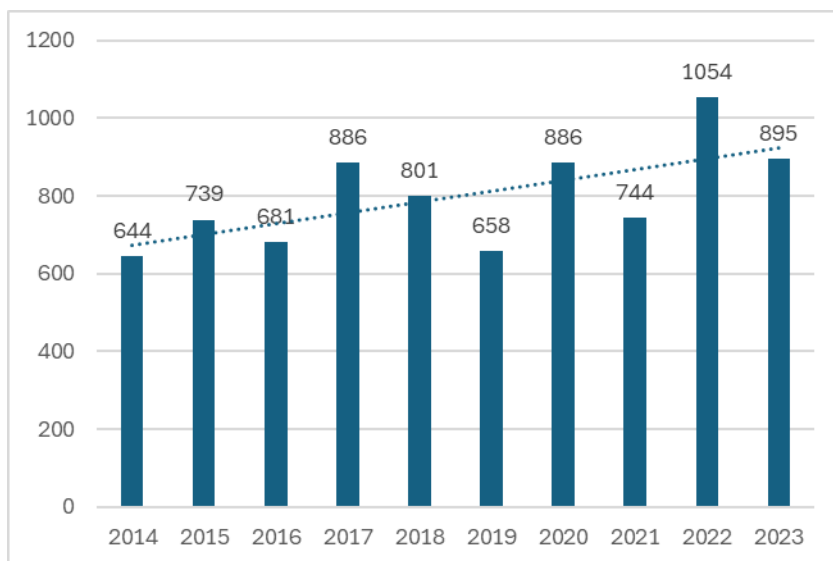
Poronhoitoalueen karhunmetsästysjärjestelyt valtion alueilla metsästyskaudella 2024

Metsähallitus on laatinut luonnoksen poronhoitoalueen karhunmetsästyksen järjestelyistä valtion alueilla metsästyskaudelle 2024. Korkeimman hallinto-oikeuden antamien ratkaisujen vuoksi on todennäköistä, että poronhoitoalueen karhunmetsästyspaine kasvaa ja metsästäjämäärät tulevat nousemaan metsästyskaudelle 2024. Uuden aluejaon tarkoituksena on tasata metsästyspainetta eri alueille ja parantaa metsästyksen sosiaalista kestävyyttä.

Porovahingot ja karhujen määrä

Maasuurpetojen porotaloudelle aiheuttamat vahingot ovat olleet Suomessa erittäin korkealla tasolla jo yli kymmenen vuoden ajan. Ainoa keino vähentää vahinkoja ja porotalouden kannattavuuden heikkenemistä sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen poisto.

Karhu aiheuttaa porovahinkoja koko poronhoitoalueella. Iso osa karhun tappamista poroista jää löytymättä, sillä sulan maan aikaan vahinkojen löytäminen on erittäin haastavaa. Karhu syö pienet vasat tarkoin ja monesti myös piilottaa haaskan. Karhun vaikutus porojen syksyisiin teurasmääriin on huomattava. Vuonna 2023 karhun tappamana löytyi 895 poroa ja niiden korvaussumma on noin 1,3 miljoonaa euroa. Karhun tappamina löydettyissä poromäärissä on vuotuista vaihtelua, mutta vahinkotrendi on nouseva (taulukko 1).



Taulukko 1. Karhun tappamina löydetty porot 2014–2023.



Viimeisin Luonnonvarakeskuksen tekemä karhun kanta-arvio on maaliskuulta 2024. Sen mukaan poronhoitoalueella vuotta vanhempia karhuja ennen metsästyskautta 2024 on 200–240. Pentueita poronhoitoalueella on 47–40 ja pentuja 50–70. Karhun kanta-arvio perustuu pääosin vapaaehtoisten jälkihavainnoitsijoiden tekemiin havaintoihin. Kanta-arvioraportin mukaan poronhoitoalueen havaintoaineisto on edelleen vähäinen ja havaintoaineiston vähäisyys johtuu suurelta osin harvasta havainnoitsijaverkostosta. Poronhoitoalueen kanta-arvioon liittyy tämän takia muuta maata enemmän epävarmuutta. Kanta-arvioraportin mukaan poronhoitoalueen arvio ottaa huomioon puutteen aineiston kattavuudessa. Porovahinkojen määrä tulisi ottaa huomioon poronhoitoalueen karhukantaa sekä karhun metsästyskiintiötä määritettäessä.

Suomen karhukannan hoitosuunnitelman (2022) mukaan poronhoitoalueella tavoitteena on karhun aiheuttamien vahinkojen vähentäminen vahinkoperusteisilla poikkeusluvilla ja karhun kiintiömetsästyksellä (ns. keskeytysmetsästys). Vahinkojen vähentäminen on tärkeä lähtökohta karhunmetsästysjärjestelyitä suunniteltaessa. Hoitosuunnitelman mukaan poronhoitoalueen metsästyksen mitoituksessa seurataan karhun aiheuttamien vahinkojen kehittymistä alueellisesti ja kokonaisvahinkokertymän kautta.

Karhun metsästysjärjestelyissä poronhoitoalueella tulee kiinnittää huomiota pyynnin tehokkuuteen. Karhut tulee saada metsästettyä kiintiöiden puitteissa mahdollisimman tehokkaasti.

Metsästys koiran kanssa poronhoitoalueella

Poronhoitoalueen ulkopuolelta tulevien metsästäjien määrä tulee todennäköisesti kasvamaan ensi syksyn karhunpyynnissä poronhoitoalueella. Karhunpyyntiin kuuluu oleellisesti koirien käyttö ja jokaisella metsästysporukalla on yleensä useampia koiria käytössään. Suuri määrä metsästyskoiria maastossa aiheuttaa ongelmia poronhoidolle laidun- ja rykimärauhan vähetessä. Koirat saavat poroja siirtymään myös alueille, jossa niiden oleskelu ei ole toivottavaa. Metsästyskoirat aiheuttavat myös vahinkoja raatelemalla ja tappamalla poroja. Metsästäjille, ja etenkin poronhoitoalueella ensimmäistä kertaa karhua pyytävälle metsästäjille tulisi saada tietoa poronhoidon huomioonottamisesta.

Luvat ja lupien pituudet

Tulevan syksyn karhunmetsästys koko Suomessa ja sen järjestelyt poronhoitoalueella ovat uudistuksessa. Koska karhunmetsästyksen suosiosta ja metsästäjämäärän kasvamisesta poronhoitoalueella ei ole tietoa, poronhoitoalueen lupamääriä on tarpeen rajata. Poronhoitoalueen alueluvista on aiempina myyty suhteellisen iso osa poronhoitoalueella asuville.

Tähän asti poronhoitoalueen karhulupia on myyty lähinnä kausilupina. Kausiluvan hinta on 60 euroa ja vuorokausiluvan hinta 30 euroa. Jo kolmen päivän pyyntireissulle on halvempaa ostaa kausilupa. Kausilupa on myös joustavampi, koska sillä voi metsästää kiintiöiden puitteissa omavalintaisina päivinä. Karhunpyyntiin poronhoitoalueella olisi tarpeellista myydä myös viikkolupia (pituudeltaan esim. 5–7 vrk), jotta ei tule tilanteita, jossa kausiluvilla todellisuudessa pyydetään vain muutamia päiviä. Tämä voi vähentää tehokasta pyyntiä. Vuorokausilupien myyminen etukäteen on myös hieman epäloogista, koska karhukiintiöt voivat täytyä nopeasti ja mahdollisesti etukäteen myydyt vuorokausiluvat voivat jäädä kokonaan käyttämättä kiintiön tullessa täyteen.



Metsästystilanteessa tulee useasti eteen mahdollisuus ampua useampi karhun yhden pyyntikerran aikana. Lupaehtoihin aiemmin määritetty yhden karhun ampuminen/lupa voi aiheuttaa pyynnin tehokkuuden laskemista. Tämän lupaehdon poistamista olisi aiheellista harkita.

Palautteen ja metsästystietojen kerääminen

Lupa-alueiden uudistuksella ja alueellisilla lupamäärärajoituksilla voi olla merkittäviä vaikutuksia sekä karhunmetsästyksen onnistumiseen että poronhoitoon. Vaikutuksia on vaikea arvioida etukäteen. Karhunmetsästyksen tehokkuus on tärkeää turvata. Samalla pitää pyrkiä pitämään koirien aiheuttamat porovahingot ja häiriöt minimissä. Karhun metsästyskauden loppuessa olisi hyvä kerätä kokemuksia sekä metsästäjiltä että paliskunnilta. Metsästyksen ja metsästäjämäärien kohdentuminen eri alueille olisi tärkeää selvittää. Palaute ja selvitykset edistävät kehittämään ja tarvittaessa uudelleensäättämään karhunmetsästyksen järjestelyitä tuleville vuosille.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Maaren Angeli, maaren.angeli@paliskunnat.fi, +358 40 6858 958